

ŠTATÚT DEKANÁTU A DEKANOV

Článok I. DEKANÁTY

1. S cieľom rozvíjať pastoračnú starostlivosť Božieho ľudu vhodnejším a účinnejším spôsobom prostredníctvom spoločnej činnosti, boli v Spišskej diecéze vytvorené osobitné zoskupenia, ktoré sa podľa kán. 374 § 2 CIC nazývajú dekanáty.
2. Dekanát napomáha vytváraniu spoločenstva medzi cirkevnými subjektmi na území dekanátu, v prvom rade medzi kňazmi dekanátu a medzi kňazmi a ďalšími cirkevnými štruktúrami.
3. Je sprostredkujúcou inštitúciou medzi farnosťami a diecézou.
4. Prostredníctvom pastoračných iniciatív zameraných na spoločné dobro pomáha tým farnostiam, ktoré to potrebujú.
5. Podporuje dialóg a ducha služby s cieľom, čo najúčinnejšie reagovať na problémy a pastoračné výzvy v diecéze.
6. Zaoberá sa štúdiom podmienok a problémov vo farnostiach dekanátu a hľadaním optimálnych spôsobov pastoraácie a riešenia problémov.
7. Zriadenie dekanátu rešpektuje legítimnú autonómiu a slobodu jednotlivých farností, ktoré do neho patria.
8. Spišská diecéza sa člení na 14 dekanátov: dolnokubínsky, kežmarský, levočský, liptovskomikulášsky, námestovský, popradský, ružomerský, spišskonovovecký, spišskopodhradský, spišskostaroveský, spiškoštiavnický, staroľubovniansky, trstenský, zákamenský.

Článok II. ÚRAD DEKANA

1. Na čele dekanátu je dekan (kán. 553 § 1 CIC).
2. Úrad dekana má značný pastoračný význam, pretože dekan je blízkym spolupracovníkom diecézneho biskupa v jeho pastierskej službe veriacim a pozorným „starším bratom“ kňazom dekanátu predovšetkým, ak sú chorí alebo v ťažkých životných situáciách (*Apostolorum Successores* [AS], čl. 218).
3. Dekanovi prináleží koordinovať pastoračnú činnosť, ktorú farnosti uskutočňujú spoločne, bdieť, aby kňazi žili v súlade so svojím stavom a aby sa zachovávala farská disciplína, predovšetkým v liturgickej oblasti (AS, čl. 218).

4. Dekan je slobodne menovaný diecéznym biskupom, pri zachovaní predpisov kán. 553 § 2 a kán. 554 § 1-2 CIC.
5. Úrad dekana zastáva kňaz, ktorý má mať tieto vlastnosti (AS, čl. 218):
 - je kňazom, ktorý sídli v dekanáte a je poverený úradom, ktorý je spojený so starostlivosťou o duše;
 - požíva úctu kňazov a laikov pre svoju rozvážnosť a náuku, zbožnosť a apoštolskú horlivosť;
 - má dôveru biskupa, ktorý mu tak môže v prípade potreby delegovať právomoci;
 - mať dostatočné riadiace schopnosti a schopnosti tímovej práce.
6. Úrad dekana sa neviaže na žiadnu farnosť dekanátu (kán. 554, § 1 CIC).
7. Dekan je menovaný do úradu na 5 rokov. Po skončení funkčného obdobia môže byť biskupom opätovne vymenovaný (kán. 554 § 2 CIC).
8. V súlade s kán. 554 § 3 CIC diecézny biskup môže dekana z oprávneného dôvodu slobodne z úradu odvolať podľa svojho rozvážneho úsudku.
9. Dekan sa zo samého práva zúčastňuje diecéznej synody (kán. 463 § 1, bod 7 CIC).

Článok III. ZOSKUPENIA DEKANÁTOV

1. Na základe geografického usporiadania sa jednotlivé dekanáty Spišskej diecézy spájajú do piatich zoskupení:
 - Oravské dekanáty – dolnokubínsky, námestovský, trstenský, zákamenský;
 - Liptovské dekanáty – liptovskomikulášsky, ružomerský;
 - Podtatranské dekanáty – kežmarský, popradský, spišskoštiavnický;
 - Dolnospišské dekanáty – levočský, spišskonovoveský, spišskopodhradský;
 - Hornospišské dekanáty – spišskostaroveský, staroľubovniansky.
2. Na čele jednotlivých zoskupení dekanátov je dekan – moderátor, ktorého slobodne menuje a odvoláva diecézny biskup.
3. Dekan – moderátor má za úlohu skoordinať a moderovať oblastné rekolekcie, ktoré spravidla bývajú trikrát do roka.
4. Dekan – moderátor je zo svojho úradu členom Kňazskej rady Spišskej diecézy.

Článok IV. POVINNOSTI A PRÁVA DEKANA

1. Dekan vo svojom dekanáte napomáha a koordinuje spoločnú pastoračnú činnosť duchovných pastierov a vytvára opravdivé bratské spoločenstvo.

2. Dohliada, aby duchovný a mravný život klerikov v dekanáte zodpovedal ich stavu.
3. Dozerá, aby klerici plnili svedomite povinnosti vyplývajúce z ich úradu alebo zverenej úlohy v súlade s platnými predpismi CIC a partikulárnymi predpismi Spišskej diecézy.
4. Usiluje sa, aby sa v stanovenom čase klerici zúčastňovali prednášok, kňazských rekolekcií a iných zhromaždení podľa predpisov partikulárneho práva alebo nariadení diecézneho biskupa.
5. Zvoláva rekolekcie dekanátu a predsedá im. Rekolekcie dekanátu sa konajú minimálne štyrikrát ročne.
6. Organizuje pre kňazov dekanátu rôzne stretnutia a iné aktivity, kde sa upevnia vzťahy bratského kňazského spoločenstva.
7. Bdie, aby klerici vykonávali liturgické úkony v súlade s liturgickými predpismi.
8. Dbá, aby kostoly v jeho dekanáte boli čisté a náležite vyzdobené, aby liturgické rúcha boli vhodné na celebráciu a zvlášť, aby boli zachované všetky predpisy ohľadom bohostánku a uchovávaní Najsvätejšej Eucharistie.
9. Bdie nad tým, aby v každej farnosti bola matrika pokrstených, sobášených, zomrelých a birmovaných. Matriky majú byť pravidelne dopĺňané a náležitým spôsobom uložené vo farskom archíve. Rovnako dbá, aby farský archív bol usporiadaný a zabezpečený.
10. Dbá, aby budova fary bola riadne udržiavaná a cirkevný majetok bol svedomito spravovaný.
11. Stará sa, aby klerikom nechýbala duchovná pomoc; osobitnú starostlivosť má prejavovať tým, ktorí sa nachádzajú v ťažkých okolnostiach života alebo ich trápia osobné problémy.
12. Stará sa o vážne chorých klerikov, aby im nechýbala materiálna a duchovná pomoc.
13. Bdie nad tým, aby počas choroby alebo v prípade úmrtia klerika sa nestratili knihy, dokumenty, posvätné predmety a iné veci, ktoré patria farnosti alebo inej verejnej právnickej osobe v Cirkvi. Pri úmrtí kňaza dekan ihneď zoberie intenčnú knihu a bdie nad dodržaním usmernení diecézneho biskupa ohľadom testamentu kňaza.
14. V prípade úmrtia klerika sa postará, aby sa biskupský úrad čím skôr o tom dozvedel, a aby sa pohreb slávil dôstojne.
15. Koordinuje čerpanie dovolení kňazov vo farnostiach dekanátu, aby vo farnostiach boli zaistené základné pastoračné požiadavky, zvlášť slávenie svätých omší v nedele a vo sviatočné dni.

16. V nevyhnutných prípadoch zabezpečuje zastupovanie farárov vo farnostiach, či už osobne alebo prostredníctvom iných kňazov.
17. Koordinuje čas svätých omší vo farnostiach dekanátu v prípadoch zvláštnych liturgických slávení v dekanáte, príp. v diecéze (napr. púť na Mariánsku horu v Levoči, významné slávenia v katedrále, celodiecézne púte atď.).
18. Koordinuje spoločné slávenie sviatosti zmierenia pred významnými cirkevnými sviatkami.
19. Overuje, či z jednotlivých farností boli v stanovenom termíne odoslané všetky štatistiky a dokumenty, ktoré sa pravidelne posielajú diecéznej kúrii.
20. Primeraným spôsobom rieši problémy a spory, ktoré vzniknú vo farnostiach jeho dekanátu; o veľmi vážnych sporoch okamžite informuje diecézneho biskupa.
21. Na vyzvanie diecézneho biskupa vyjadruje svoju mienku pri obsadzovaní vakantnej farnosti v dekanáte (kán. 524 CIC).
22. Ako delegát diecézneho biskupa uvádza do úradu nových farárov vo svojom dekanáte. Uvedenie farára do úradu je potrebné vykonať najneskôr do 15 dní odo dňa účinnosti dekrétu preloženia (kán. 527 § 2 CIC). Z uvedenia do úradu vyhotoví zápisnicu v troch exemplároch, ktorú bez zbytočného odkladu odošle na biskupský úrad.
23. Dekan má vo svojom dekanáte hierarchickú prednosť pred farármi, farskými administrátormi, rektormi kostolov, kaplánmi a farskými vikármi v dekanáte, ako aj dekanmi iných dekanátov a inými kňazmi, ktorí pôsobia v pastoračii alebo formačnom alebo vzdelávacom procese v rámci jeho dekanátu alebo i mimo neho.
24. Dekan dekanátu predsedá slávnostnejším liturgickým zhromaždeniam v rámci dekanátu, pokiaľ im nepredsedá diecézny biskup, alebo biskupský delegát.
25. V mesiaci marec každého roka dekan predloží hodnotenie pastoračnej činnosti a riadenia svojho dekanátu diecéznemu biskupovi.
26. V prípade potreby a podľa vlastného zváženia, avšak aspoň jedenkrát ročne, diecézny biskup zvoláva poradu dekanov. Poradu po dohovore s diecéznym biskupom zvoláva a zabezpečuje kancelár diecéznej kúrie.

Článok V.

DEKANSKÉ VIZITÁCIE

1. Pri zachovaní povinností a práv dekana z článku IV. tohto štatútu dekan je viazaný každoročne vizitovať dekanát, buď celý, alebo jeho časť tak, aby aspoň každých päť rokov vykonal vizitáciu celého dekanátu (kán. 555 § 4 CIC).

2. Dekan písomne oznámi farárovi/ farskému administrátorovi termín vizitácie, nie však neskôr ako 30 súvislých dní od termínu vizitácie a v stanovený deň ju uskutoční. Pri vizitácii môže dekanovi pomáhať ním určená osoba.
3. Po vykonaní vizitácie dekan napíše podrobnú správu a odošle ju do kancelárie biskupského úradu do 14 dní od vykonania vizitácie.
4. Vizitáciu farnosti, ktorú spravuje dekan, vykoná diecézny biskup osobne, alebo prostredníctvom povereného delegáta.
5. Dekan sa v rámci vizitácie zameria na nasledujúce oblasti:
 - a) Stav kostolov – či sa kostol zvnútra i zvonka udržiava v náležitej úprave, čistote a poriadku; či netreba zariadiť opravu; či sakristia je udržiavaná v náležitej čistote a poriadku; či bohoslužobné rúcha kňaza a miništrantov sú uskladňované v čistote; či sú udržiavané v čistote bohoslužobné nádoby, ampulky a bohoslužobné textílie; či sú vo farnosti všetky schválené liturgické knihy pre posvätné slávenia, či sa v čistote udržiava bohostánok, oltáre, spovednica, krstiteľnica, lavice, chór, organ, plachty, svietniky; či svieti večné svetlo a pod.
 - b) Stav fary a farských budov – či kancelária a iné miestnosti na fare určené pre prístup veriacim sú v náležitom poriadku a čistote; či je na fare aspoň jedna miestnosť zariadená farským nábytkom, ktorý patrí k inventáru farskej budovy; či sú iné farské budovy riadne udržiavané.
 - c) Ostatné majetkové záležitosti – v akom stave je dokumentácia hnutel'ného aj nehnuteľného majetku, dokumentácia kultúrnych pamiatok, národných kultúrnych pamiatok, inventár hnutel'ných pamiatok a liturgického zariadenia v kostoloch, či sa postupne dopĺňajú inventárne zoznamy kostola a fary; či sú poistené budovy; či sú budovy zabezpečené proti požiarom (hasiace prístroje, hydranty, bleskozvody, školenia pracovníkov a revízie, protokoly o protipožiarňch, elektrifikačňch, plynofikačňch a iných kontrolách), či má farnosť fundácie; v akom stave sú zmluvy o užívaní cirkevného majetku inými osobami, resp. organizáciami; či sú zaarchivované doklady o IČO a DIČ (daňová registrácia), IČ DPH, zápisnice HRF a FPR; iné majetkové záležitosti.
 - d) Administratívne záležitosti – či sú náležite udržiavané a dopĺňané farské matriky – matrika pokrstených, matrika sobášených, ako aj sobášne zápisnice, matrika zomrelých, matrika birmovaných a *Historia domus*; či je aktuálne a priebežne vedený denník príjmov a výdavkov, protokolárna kniha; či sa v náležitom poriadku archivuje prijatá a odoslaná pošta (kniha došlej a odoslanej pošty), diecézne obežníky *Acta Curiae Episcopalis Scepusiensis*, pastierske listy diecézneho biskupa a Konferencie biskupov Slovenska; iné administratívne záležitosti;

- e) Knižnica a archív – či existuje a v akom stave sa nachádza.
6. V prípade požiadavky diecézneho biskupa dekan bezodkladne vykoná vizitáciu determinovanej farnosti v rozsahu a zameraní, ktoré stanoví diecézny biskup.
7. Po vykonaní vizitácie, o ktorej pojednáva bod 6, dekan napíše správu a odošle ju čím skôr (najneskôr však do troch dní od vykonania vizitácie) do kancelárie biskupského úradu.

Článok VI.
ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

1. Štatút nadobúda účinnosť dňom jeho promulgácie diecéznym biskupom.
2. Dňom vyhlásenia tohto štatútu strácajú platnosť všetky doterajšie ustanovenia.

Promulgoval

✠ Mons. František Trstenský
spišský diecézny biskup

s účinnosťou od 1. septembra 2025.

Spišské Podhradie 01.09.2025
Prot. č. BÚSP-1209/2025/Kan-4434/2025

